

Ekonomik Faaliyetlerin Sosyal ve Kültürel Etkileri

Yeryüzünde farklı coğrafi özellikler ve buna bağlı olarak farklı ekonomik faaliyetler ve yaşam tarzları bulunur. Tarımın, sanayinin, turizmin, madencilik ve ticaretin yaygın olarak yapıldığı bölgeler vardır. Bu bölgelerdeki ekonomik faaliyetler, burada yaşayan insanların yaşam tarzlarının ve kültürlerinin temelini oluşturur.

Temel geçim kaynağının tarım ve hayvancılık olduğu yerlerde nüfusun büyük bir kısmı kırsal kesimde yaşar. Bu insanların en önemli etkinlikleri arazide geçer. Toprağı sürme, tohum atma, fide dikme, hasat ve hayvanları otlatma insanların başlıca etkinlikleridir. Bu etkinliklere bağlı olarak insanların bilgi birikimleri de daha çok bu alandadır. Hava koşullarının değişmesi, bu insanlar için üretimin azalması ya da artması anlamına gelir. Kırsal kesimde sosyal ve eğitim olanakları sınırlıdır. Beslenme alışkanlıklarını ise daha çok ürettikleri ürünler belirler. Örneğin Karadeniz Bölgesi'nde mısır ekmeği ve hamsi vazgeçilmez yiyeceklerdir. Aynı şekilde daha çok buğday yetiştirilen iç bölgelerde ise buğday ürünleri en fazla tüketilen besin maddeleridir.

Sanayi Devrimi'nden önce dünyada hâkim olan ekonomik faaliyet türü tarım ve hayvancılıktı. Tarımsal faaliyetlerde insan gücüne daha fazla ihtiyaç duyulması ailelerin çok fazla çocuk sahibi olmayı istemelerine neden oluyor, bu durum ise kalabalık ailelerin ortaya çıkmasına yol açıyordu. Günlük yaşantı ve insanlar arasındaki ilişkiler de buna göre şekilleniyordu.

Sanayi Devrimi'yle ekonomik faaliyetlerde büyük değişiklikler olmuş, yeni iş sahaları açılmış, insanların sanayi bölgelerine göçüyle günümüzün kalabalık şehirleri oluşmaya başlamıştır. Burada yaşayan insanların yaşam tarzları değişmiş, insan ilişkileri daha karmaşık bir hâl almıştır. Farklı ekonomik özelliklere sahip bölge veya şehirlerde yaşayan insanların sosyo-ekonomik olaylara bakış açıları birbirinden çok farklı olmuştur. Örneğin, madencilik ve turizm faaliyetlerinin yaygın olduğu iki farklı şehirdeki yaşam biçimleri değişiklik gösterir. Sanayi Devrimi'nden önce küçük bir yerleşim yeri olan bir kasaba, daha sonra herhangi bir faktöre bağlı olarak gelişen sanayi faaliyetiyle büyük bir şehir hâline gelebilir.

Bu duruma bağı olarak gelişmekte olan bir yerleşim yerinde yaşayan insanların hayat tarzları, kültürleri ve birbirleriyle olan ilişkileri büyük oranda değişikliğe uğrayabilir. Bu tür değişimleri dünyada olduğu gibi Türkiye'deki birçok şehirde de görmek mümkündür. Ruhr Havzası (Almanya) önemli madencilik ve sanayi bölgelerinden biri olarak bu tip değişime dünyadan verilebilecek en tipik örnektir.

Ruhr Bölgesi

Ruhr bölgesi Almanya'nın Kuzey Ren-Vestfalya eyaletinde bulunan, 5,3 milyonluk nüfusu ve 4.435 km²'lik alanıyla Almanya'nın en büyük metropoliten yerleşim merkezidir Avrupa'daki sanayi bölgeleri arasında Sanayi Devrimi'nin bütün aşamalarının gerçekleştiği tipik bölgelerden biridir.

Yakın bir zamana kadar esas gelir kaynağı kömür ve çelik üretiminden sağlanan bölge bugün yaşanan değişimle Almanya'nın Bilişim Teknolojisi, lojistik ve alternatif enerji merkezidir.

RUHR BÖLGESİ HARİTASI

Almanya'da sanayinin gelişmesinin temelinde, Ruhr ve Saar havzalarındaki maden kömürü yataklarının önemli etkisi vardır. Ruhr Havzası'nda üretilen demir ve çeliğin bir bölümü, makine ve motor üretiminde kullanılır. Aşağı Saksonya, Frankfurt, Mannheim (Maynhaym) ve Stuttgart (Stuttgart) önemli sanayi tesislerinin yer aldığı merkezlerdir. Demir-çelik, kömür, çimento, kimyasal maddeler, makine, taşıt, elektronik aletler, gemi yapımı, tekstil ve gıda bu havzadaki önemli sanayi dallarıdır. Ruhr Bölgesi, aynı zamanda 600'den fazla işletmesi ve 1300 civarında yazılım firması ile önemli bir sigorta, maliye ve fuar merkezi hâline gelmiştir.

Ruhr Demir Çelik Fabrikası

Ruhr Bölgesi'nde sanayinin temelini oluşturan kömür madenlerinden yararlanılmaya 13. yüzyılda başlanmıştır. Bu dönemde maden kömürü kayıklarla Ren Nehri'ne, oradan da diğer bölgelere ulaştırılmıştır. Buna bağlı olarak Orta Çağın sonlarında Mülheim (Mülhahm) ve Ren arasında çok gelişmiş bir ulaşım ağı oluşturulmuştur. 18.

yy'ın sonlarına kadar maden kömürü üretiminde açık işletme türü hâkimdi.

Sanayi Devrimi ile birlikte demir ve çelik üretiminde maden kömürünün kullanılması kömür üretiminde çok büyük bir artışa neden olmuştur. Bölgede maden kömürü üretimi ve demir çelik sanayinin gelişmeye başlamasıyla nüfus artışı ve dağılımında değişiklikler meydana gelmiştir. Sanayi kuruluşlarının yer aldığı şehirlerin nüfuslarının sürekli artmıştır.

Günümüzde Ruhr

Kömür madenlerinin dev vinçleri, çelik fabrikalarının uzun bacaları, karanlık duvarlı dev binalar dev heykeller gibi yerli yerinde durmaktadır.

Eski döneme ait bu kalıntıları değerlendirmek ve Almanya'nın geçirdiği ekonomik ve sosyal aşamaları göstermek amacıyla hükümet ve özel kuruluşlar, çeşitli projeler geliştirmektedir. Bu projelerden biri de eski sanayi alanının Park olarak düzenlenmesidir. On iki büyük şehir ve üç bölgeden oluşan Ruhr Vadisi'nde, Avrupa'daki ağır sanayi krizinden geriye, tahrip edilmiş peyzaj alanları, yıkılmış kentler ve terk edilmiş endüstri alanları kalmıştır. 1989 - 1999 yıllarını kapsayan 10 yıllık bir program hazırlayan IBA (Uluslararası Bina Servisi) kısa zamanda göze çarpan değişiklikler ve başarılar elde etmiştir. Bu dönüşüm programı 17 kenti ve 100'ün üstünde proje ile 800 km²'lik alanı kapsamaktadır.

Bu proje kapsamında 200 hektarlık bir alana sahip olan demir-çelik fabrikası park olarak yeniden düzenlenmiştir. Eskiden demir-çelik üretiminde kullanılan alanların şimdi sosyal aktivite ve spor alanı olarak kullanılıyor olması projeye ayrı bir önem kazandırmıştır. Sonuç olarak; Ruhr Havzası Kentsel Dönüşüm Uygulaması ile terk edilmiş endüstri alanları yeniden toplumun kullanımına kazandırılmıştır.

Zonguldak'ın Gelişimi

Zonguldak ve çevresi, geçmişte tarım ve el sanatlarının başlıca ekonomik etkinlik olduğu bir yöreydi. Zonguldak ilinin bulunduğu yer, Tahta İskelesi adıyla anılan küçük bir mahalle idi. Çevredeki ormanlardan elde edilen tahtalar, bu iskeleden Haliç Tersanesi'ne gönderilmekteydi. Çevredeki en önemli yerleşmeler ise Ereğli, Bartın ve Safranbolu'ydu. Kömür, çevre halkı tarafından tanınıyor fakat ne işe yaradığı bilinmiyordu. Halk, yakıt olarak ormanda yetişen ağaçlardan yararlanmaktaydı. 19. yüzyılın ilk yarısında taş kömürünün işlenmeye başlamasıyla yörenin sosyal ve ekonomik yapısında köklü değişiklikler gerçekleşti.

Karabük Demir Çelik Fabrikası

Kömür ocaklarıyla birlikte maden işçilerinin sayısı arttı. Bunun sonucunda Tahta İskelesi zamanla büyük bir yerleşim birimi hâline dönüştü. Zonguldak'la birlikte Kilimli ve Kozlu yerleşim birimleri büyüdü. Yerleşim birimlerinin büyümesiyle birlikte ticaret gelişti. 1930'da Ereğli Demir Çelik Fabrikası'nın kurulmasıyla çalışanların sayısı arttı. Sonraki süreçte Karabük Demir Çelik Fabrikası'nın açılması, çevrede yeni bir istihdam alanı oluşturdu. Kırsal kesimden bu yöreye gerçekleşen göçlerle yöredeki şehirler büyüdü.

Günümüzde Taş kömürü çıkarma ve demir çelik üretimi yöredeki en önemli ekonomik etkinliktir.

Cannes Şöhretini Kime Borçlu?

Fransa'nın güneyinde, Nice'in (Nis) 40 km uzağında bulunan ve küçük bir balıkçı kasabası olan Cannes (Kan), 1946 yılında başlayan ve adıyla anılan film festivali ile üne kavuştu. Cannes özellikle yaz döneminde en çok görülmek istenen yerlerden biridir. Cannes'ın küçük bir balıkçı kasabasıyken günümüzde nasıl her yıl milyonlarca ziyaretçi çeker duruma geldiği merak konusu olmuştur.

Kimine göre Cannes'ın kaderi, İngiliz Lord'u Brougham'ın kolera salgını yüzünden Nice'e gitmeyi erteleyip küçük bir balıkçı kasabası olan Cannes'da konaklaması ile değişti. Bu tezi savunanlara göre Cannes'a gelen Lord Brougham buranın iklimini çok beğendi. Bunun üzerine Mont Chevalier bayırlarında kendine bir villa yaptırdı burada yaşadı. Cannes'a dünyanın en çok ziyaret edilmek istenen yerler arasına girme yolu da böylece açıldı. Fransız Riviyera'sı olarak da tanıtılan

73 bin nüfuslu Cannes, yaz aylarında; hele festival döneminde yoğun bir insan kitleleriyle dolup taşarken kışın bunun tam tersi bir durum yaşanmaktadır.

**COĞRAFYA
HOCASI**